

Dobák Imre¹

Könyvajánló

Boda József – Regényi Kund szerk.: *A hírszerzés története az ókortól napjainkig* című könyvéhez

2019-ben a Dialóg Campus Kiadó gondozásában, Boda József – Regényi Kund szerkesztésében jelent meg *A hírszerzés története az ókortól napjainkig* című könyv. Készítői nagy feladatra vállalkoztak, hiszen a mű által is bizonyítottan ősi mesterség évezredek átfordító áttekintését végezték el. A létrehozás fázisait közelről látva, a két-száz oldalas, alapvetően az egyetemi oktatást segítő tudományos munka egy hosszú szerzői, szerkesztői és lektori folyamat lezárásának sikeres eredménye.

Elismert szerzői köre (Boda József, Dávid Ferenc, Dezső Tamás, Hahner Péter, Kertész István, Kovács Zoltán András, Regényi Kund) történelmi korszakokon végighaladva ad bepillantást az olvasónak a hírszerzés és információszerezés korabeli világába. A mű szerzőihez méltóan visszatükröződik a történelmi megközelítés és alaposág. Az adatok gazdagságával, fogalmi magyarázatokkal, valamint forrásokon alapuló korabeli példákkal találkozhatunk. Jól megválasztott szerkezeti elemként az egyes fejezetek elején történelmi bevezető segít az adott kor általános viszonyainak megismerésében és a hírszerzés kérdéskörének elhelyezésében. A mű tartalmát tekintve – a teljesség igénye nélkül – az ókori görög világ, a Római Birodalom, majd a középkori pápaság vagy akár az ázsiai nagy birodalmak titkos felderítésének világán keresztül jutunk el a 19–20. század, titkosszolgálati szervezetfejlődés szempontjából meghatározó(bb) korszakáig. A 20. század világháborúinak, majd a hidegháború időszaka, különös tekintettel a hazai állambiztonság kérdéseire, mindezekhez képest már szinte kézzelfogható közelségben jelenítik meg a hírszerzés és szélesebb körben ismert szervezeteinek munkáját.

A feldolgozott hatalmas időkeret és nem utolsósorban a kiadvány terjedelmi korlátai miatt a kötetnek – mint a jegyzet lektorálását felvállaló Kovács Zoltán András bevezető gondolataiban megfogalmazta – nem az volt „az elsődleges célja, hogy

¹ Dobák Imre, Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék, egyetemi docens, ORCID: 0000-0002-9632-2914

részletekbe menően, a tudományos teljességre törekvően bemutassa a hírszerzés és a hírszerző szolgálatok történetét, hanem az, hogy vázolja azokat a fontosabb történeti mozzanatokot, amelyek elvezettek korunk (nemzet)biztonsági intézményrendszerének kialakulásához”. Mindezt a vállalást a szerzők sikeresen teljesítették, és a közel kétszáz felhasznált és ajánlott irodalom biztosíthatja a témában elmélyülni vágyók továbblépését.

A hírszerzésre, felderítésre talán különösen igaz az a megállapítás, hogy a szakma fortélyait a történelem folyamán kézzől kézre adták, a korábbi generációktól tanulták, amely még a 20. század viszonyai között is gyakran meghatározó maradt. A titkolózás, a konspiráció, a titkos eszközök és praktikák alkalmazása szintén egyfajta misztikumot alakított ki a hírszerzés és információszerezés körül. A szerzők munkájának eredményeként azonban láthatóvá válik, hogy történelmi koroktól és földrajzi térségektől függetlenül mindezek jelen voltak elődjeink életében is, és szükségszerűen alkalmazták azokat az ellenfél szándékainak felderítésében. A kötetben nyomon követhetjük, hogy a másik fél gondolatainak megismerése, céljaik előrejelzése, az események számukra kedvező irányba történő befolyásolása vagy akár a döntéshez szükséges idő és képesség biztosítása különböző titkos módszereket, szervezetrendszereket formált, amely fejlődési szakaszainak bemutatása korunk viszonyainak jobb megértését is szolgálhatja.

Eredményként olyan (elektronikus formában szabadon elérhető) tudományos munka született, amely minden bizonnyal értékes ismereteket nyújthat mind a titkos-szolgálatok világa iránt érdeklődőknek, mind a témakörrel foglalkozó szakembereknek, oktatóknak és nem utolsósorban a felsőoktatásban tanulóknak.